

Jaolliset ja jaottomat substantiivit.¹

Jos tahdomme tutkia sanaluokkia, meillä on sitä varten perinnäisen käsityksen mukaan käytettävissämme kolme erilaista metodia. Ensiksikin merkityso pillinen, jonka mukaan esim. substantiivit ovat olioiden nimiä, adjektiivit ilmaisevat ominaisuutta, verbit tekemistä tai olemista. Toiseksi morfologinen. Substantiiveilla on sen mukaan nominitaivutus jne. Kolmanneksi syntaktinen eli lauseopillinen. Tältä kannalta tarkastelemme nyt substantiiveja.

Suomen subjekti, kuten tunnettua, saattaa esiintyä totaalisenä tai partiaalisena. E. N. SETÄLÄN Suomen kielen lauseopin mukaan sen säännössä on kolme kohtaa. Ensiksikin totalisuus tai partiaalisuus riippuu subjektin omasta laadusta siten, että subjekti on »totalinen, jos on puhe subjektisanan käsitteen koko alasta tai määrätystä osasta sen alaa, mutta partiaalinen, jos ainoasti epämääräinen osa sen alasta on puheena. Esim. *Ruoka on pöydällä* (kaikki puheena ollut tai hankittu ruoka). *Ruokaa on pöydällä.*» jne. Kohtaan liittyvässä ensimmäisessä muistutuksessa huo-

¹ Suomalais-ugrilaisen Seuran kokouksessa 16. lokakuuta 1943 pidetty esitelmä.

mautetaan lisäksi, »että subjekti tässä tapauksessa on partitiivissa ainoastaan, jos subjektisana on abstraktisana, ainesana (subst. materiae), ryhmäsana (collectivum) tai on monikollinen. Esim. *Täällä on virkeätä liikettä ja täyteläistä elämää. Tällä paikalla kasvaa petäjämetsää. Sotaväkeä tuli kaupunkiin. Vettä valui virtana. Taloja on palanut* (mutta: osa talosta on palanut t.j.s.)»

Toiseksi vaihtelu riippuu predikaatin laadusta siten, että »partsiaalinen saattaa olla ylipäänsä vain semmoisen intransitiivisen predikaatin subjekti, joka merkitsee jotakin asemaa tai liikettä. Esim. *Poikia seisoo tuvan takana. Tyttöjä on tuvassa. Talonkin tyttäriä on palvelijoina. Poikia juoksee, on juossut pihalla. Kirjeitä on tullut.*»

Kolmanneksi tulee kielteisen lauseen vaihtelun sääntö, joka kuitenkin tässä sivuutetaan.

Säännön ensimmäiseen kohtaan nähden huomauttaa M. AIRILA artikkelissaan »Kielellisten ilmiöiden perustelemisesta»¹, että näille sanaryhmille, »joiden vastakohtana kenties voisi puhua »yksilö-sanoista», on ominaista jonkinlainen niiden osoittaman käsitteen sisällön homogenisuus, jolla tarkoittaisin sitä, että käsitteen ala voidaan ajatella ositelluksi, osan säilyttäessä edelleenkin kokonaisuuden laadun. Vain tällä edellytyksellä siis suomenkielessä subjekti voi olla epämääräinen ja voi esiintyä partiaalisena.» Sitten oppikirjoissaan Airila on käyttänyt tästä sanaryhmästä nimitystä »jaollista käsitettä osoittavat sanat»² ja yksinkertaisesti »jaolliset sanat»³. Toista sanaryhmää, jota ylläolevassa sitaatissa on kutsuttu »yksilö-sanoiksi», voidaan silloin vastaavasti nimittää jaottomiksi sanoiksi. NOREENILLA tavataan melkein samanlainen jaoitus. Hänen nimityksensä ovat »partitiiviset» ja »impartitiiviset» substantiivit.⁴

Predikaattia koskevaan säännön kohtaan nähden Airila on tullut seuraavaan tulokseen: »... predikaatin täytyy jättää subjektin epämääräisyys niin sanoakseni koskemattomaksi, se ei saa ilmaista subjektin toimintaa, ei mikä tai millainen se on. Siksi ne verbit, jotka tässä tulevat kysymykseen, merkitsevät, ainakin pääosaltaan, olemista, olemassa-oloa (olemaan tulemista, olemasta lakkaamista, olon muutosta). Niin pian kuin predikaatti ilmaisee subjektista enemmän, niin tämä epämääräisyys lakkaa, ja samalla kuin sen toiminnasta tai laadusta jotakin sanotaan, se

¹ SUST LII, s. 19. Kohta on artikkelissa esitetty kielentutkimuksen syventämistä tarkoittavien pohdintojen yhteydessä esimerkkikokeena.

² Suomenkielen lauseoppi, Porvoo, 1. painos v. 1926. § 3.

³ Suomenkielen äänne- ja sanaoppi, Porvoo, 1. painos v. 1928. § 11.

⁴ Vårt språk V, s. 293 ja seurr.

siirtyy partiaalisesta totaaliseksi. Predikaatin kautta tällöin ei enää ilmaista subjektia olevaksi, vaan edellytetään sen olemassa-oloa.»¹ — — »Valaiskaamme tätä muutamalla esimerkillä. Miksi voidaan sanoa: *Pellolla kasvaa ruista*, mutta ei: *Pellolla hedelmöi ruista?* Miksi: *Auttoja viljelysee kadulla*, mutta ei: *Auttoja törähtelee kadulla?* Miksi hyväksymme lauseen: *Tyttöjä lymyilee viidakossa*, mutta emme hyväksy lausetta: *Tyttöjä hymyilee viidakossa?* Miksi: *Lintuja istuu, hyppiä puiden oksilla, koiria juoksee pihalla, susia liikkuu järven jäällä*, mutta ei: *Lintuja laulaa puiden oksilla, koiria haukkuu pihalla, susia ulvoo järven jäällä?*»² Ja edelleen: »Huomattakoon, miten predikaatin laadun tarkempi määrittely adverbialillakin saattaa käydä hankalaksi, koska siten itse toiminta, sen laatu astuu etualalle, joka tietää edellisen mukaan subjektin tunnetuksi saattamista. Esim. *Omenapuita kasvaa hitaasti puutarhassa*. Tai: *Lintuja hyppiä ketterästi puiden oksilla, koiria juoksee nopeasti pihalla.*»³

Jos tämä selvittely käsitetään kirjoittajan tarkoittamalla tavalla, siinä on esitetty melko tyhjentävästi subjektin muodon vaihtelua koskevat tosiasiat. Siinä suhteessa on paljonkin lisättävää, että se ei likimainkaan tyhjentävästi esitä jaollisten sanojen osuutta suomen kielen lauseopin systeemissä. Mutta esim. puheessa siitä, että »predikaatin kautta ilmaistaan subjekti olevaksi» on arvostelun sijaa. Sillä eihän ole tarkoitus, että predikaatin, esim. sanan *kasvaa* kautta ilmaistaisiin subjekti, sana *ruista*, olevaksi lauseessa *Pellolla kasvaa ruista*. Tarkoitushan on sanoa, että se, mikä ilmaistaan olemassaolevaksi, on se olio, jota sana *ruista* eli subjekti tarkoittaa.

Kaiken kaikkiaan siis minulla ei ole paljon uusia tosiasioita esitettävänä, tavoittelen vahan muuta. Aikomukseni on esittää vanhat tosiasiat ikäänkuin uudessa valossa, uudella tasolla. Kun kieliopin järjestelmä on aina uhmannut tieteellistä kieliopin kirjoitusta, niinkuin yleisesti tunnetaan ja tunnustetaan, on lupa ottaa harkittavaksi, eikö kysymys ole väärin asetettu, eikö meidän täydy lähestyä tutkimusobjektiamme aivan toisesta aspektista, kuin tähän saakka on ollut asian laita.

Mutta vanhan arvostelemisella, alasrepimisellä ei paljoa voiteta. Lisäksi on paljon helpompaakin arvostella vanhaa kuin rakentaa todella uutta. Toiseksi yleisten periaatteiden esitys voi vaikuttaa turhalta teorioidimiselta, jos puhutaan asioista yleisesti. Huomattava on kuitenkin, että kielioppia, edes sen pienintäkään osaa, emme voi käsitellä ilman, että ainakin

¹ Mts. 17—18.

² Mts. 18.

³ Mts. 18.

sanattomasti edellytetään joitakin periaatteita. Tässä suhteessa on hyvä muistaa meikäläisen kielioppikomitean kokemus, jonka mukaan kieliopillisia käsitteitä ei voida käsitellä erillisinä, vaan ne edellyttävät aina jotain järjestelmää.¹ Siksi sen, joka yrittää kokeilla uudella kieliopin käsitteimis- ja selittämistavalla, on esitettävä konkreettisen yksityistapauksen piirissä liikkeussaankin ne yleiset puitteet, joihin hän käsiteltävän yksityiskohdan on tarkoittanut sijoitettavaksi.

Esitän siis nyt aluksi periaatteelliset käsitykseni kolmen teesin muodossa, joita varsinaisesti en perustele.

Ensiksikin: *On erotettava toisistaan kieli tapahtumisena ja kieli järjestelmänä.* Esim. suomen vanha kirjakieli on olemassa järjestelmänä, nimitäin vanhoissa kielenmuistomerkeissä säilyneenä, mutta ei enää tapahtumisena, koska sitä ei enää kukaan käytä.

Tämä ei ole mitään uutta. Samalla kannalla ovat olleet jo useat kielentutkijat, jotka tekevät eron kielen ja puheen välillä. Mutta tärkeätä on se, millaiseksi käsitetään kielen systeemi. Sitä koskee seuraava teesi, joka kuuluu: *Luonnollisen kielen, kuten suomen, lauseoppi on tämän kielen logiikkaa*, ja se voidaan, niinkuin tämä, käsittää ankaran formaalisesti.

Nykyaikainen logiikka eli logistiikka on puettu symbolisen merkki-kielen asuun, joten sen systeemissä on vapauduttu luonnollisen kielen asettamista rajoituksista. Loogillinen päättely pätevyytensä nähden on riippumaton lauseiden totuusarvosta, vieläpä niiden sisällyksestäkin. Tämän valaisemiseksi on usein käytetty alkeisgeometriaa esimerkkinä. Sen lauseet sisältävät tiettyjä geometrisia käsitteitä: *pisteitä, suoria, tasoja* jne. ja näiden keskinäisiä suhteita: *piste on suoralla, kaksi suoraa leikkaa toisensa, suora on eräällä tasolla* jne. Koska nyt loogillinen päättely ei vaikuta lauseiden merkitykseen, ei ole välttämätöntä antaa käsitteille *piste, suora, taso, leikkaa* jne. niitä havainnollisia merkityksiä, jotka tavallisesti niihin liitämme. Päättely, ts. loogillinen todistelu, pysyy yhtä päteväenä, vaikka antaisimme käsitteille vallan toisen havainnollisen sisällyksen. — Ilmausten merkitykset voidaan siis eliminoida kokonaan. Tällöin harjoitetaan logiikkaa »pelinä», jossa annettujen pelisääntöjen, päättelysääntöjen, mukaisesti operoidaan esim. paperille piirretyin koukeroin. Tällaista kielen käsittämistapaa nimitetään formalistiseksi.

Tämä teesi voi oudostuttaa sellaista, jolle sana *logiikka* tuo mieleen koululogiikan päättelykaaviot, kuten esim.

¹ Komiteamietintö 1915: 6, s. 5.

Ihminen on kuolevainen.

Sokrates on ihminen.

Sokrates on kuolevainen.

Mutta loogillisessa päättelyssä on itse asiassa kysymys merkkien oikeasta käyttämisestä niin, että kun päätellään lauseesta toiseen, täytyy totuuden säilyä. Tämä osa logiikasta käsittää kahdenlaisia määritteitä: aksiomat ja päättelysäännöt. Aksiomia pidämme ilman muuta tosina, ja päättelysääntöjen avulla todistamme niistä lähtien kaikki muut systeemin todet lauseet. Näin ollen siinä on keskeisenä totuuskäsite. Nimitämme tällaista logiikkaa *t o t u u s l o g i i k a k s i*.

Mutta logiikkaan eivät kuulu vain lauseet kokonaisuuksina, vaan myös lauseen sisäiset suhteet. Lauseenjäsenten keskinäiset suhteet ovat muodollisia eivätkä kokemustosisekoja. Jos väärin yritetään rakentaa jokin ilmaus, saatu ilmaus ei ole mielekäs, esim. *Tämä tai ja*. Tätä logiikan osaa nimitämme *m i e l e k k y y s l o g i i k a k s i*.¹

Artikkelissaan »Kielen sisäisestä puolesta»² on Erik AHLMAN kiinnittänyt huomiota siihen, että ilmauksissa on, niinkuin hän sanoo, sisäisiä ominaisuuksia, jotka ovat suhteessa puheen mahdollisiin toisiin ilmauksiin, joiden kanssa ne yritetään yhdistää syntagmeiksi. Sen voimme nähdä yksinkertaisista esimerkeistä, joista huomaamme, että tajuamme jonkin täydennettävän ilmauksen syntaktisen luonteen, mutta emme asiallista merkitystä. Jos meillä on esim. epätäydellinen ilmaus *tässä on pieni . . .* voimme sen täydentää esim. sanalla *täplä* tai *itikka* tai ehkä sanalla *puute*, emmekä voi löytää mahdollisten ilmausten kesken mitään yhteistä asiallista merkityspiirrettä. Ominaisuus, joka tekee ne sopiviksi täydentämään ilmauksen, on siis syntaktinen. Tästä näemme, että »s y n t a k t i s e s s a m o m e n t i s s a e i o l e m i t ä ä n m e r k i t y s l u o n t o i s t a».³ Mutta tähän on juuri samaa, kuin mitä äsken väitimme, että nim. lauseen sisäiset suhteet ovat formaalisia eli loogillisia. Niitä voimme siis tämän teesin mukaisesti tutkia formaalisesti, niinkuin kohta lähemmin esitetään.

¹ Ks. artikkeliani »Lauseoppi uuden logiikan valossa» Vir. 1941, s. 192 ja seurr. Siinä vastaava asia on esitetty siinä muodossa, että kielen formaalinen kuvaus käsittää neljä kohtaa: 1. merkkien luettelo, 2. lausekonstruktiosäännöt, 3. päättelysäännöt ja 4. aksiomat. Näistä 1. ja 2. määräävät mielekkyyslogiikan ja kaikki yhdessä totuuslogiikan.

² Vir. 1938, s. 284.

³ Niinkuin tekstiyhteydestä voidaan huomata, sana *merkitys* tässä tarkoittaa merkkijärjestelmän ulkopuolelle kuuluvaa merkityspuolta. Mutta merkityksenä voidaan pitää myös sitä kielen »sisäistä puolta», joka koskee järjestelmän sisäisiä ominaisuuksia ja suhteita.

Formalistettua kieltä nimitämme objektikieleksi ja kieltä, jossa puhumme tästä formalistetusta kielestä, kutsutaan syntaksikieleksi.

Näin tulemme kolmanteen teesiin: *Lauseopissa on pidettävä tarkasti toisistaan erossa kieli, josta puhutaan, eli objektikieli ja kieli, jossa puhutaan, eli syntaksikieli.*

Jos esitämme esim. tšeremissin kielioppia, voimme sen tehdä vaikkapa suomen kielellä. Mutta kun suomen lauseoppia esitämme suomen kielellä, objekti- ja syntaksikielet on pidettävä yhtä tarkasti erossa toisistaan kuin edellä tšeremissin ja suomen kielet.

Emmehän itse asiassa voi määritellä esim. subjektia predikaatin tekijäksi eli persoonaksi, sillä *subjekti* on syntaksikieltä ja *predikaatin tekijä eli persoona* oikeastaan objektikieltä. Sillä syntaksikieleen kuuluvana *predikaatin tekijä* tarkoittaisi esim. lauseessa *Koira haukkuu*. sanan *haukkuu* tekijää, esim. sitä, joka sen on taululle kirjoittanut. Mutta tarkoitettuhan on sanan *haukkuu* tarkoittaman tapahtumisen aiheuttajaa, ts. »haukkujaa». Miten määritelmä olisi korjattava, kysyttäneen. Sitä ei voi millään pelastaa.

Mitä ovat sitten ne merkit, joista luonnollisen kielen, kuten suomen, lause tässä formaalisessa katsannossa koostuu? Kielen sanat jakautuvat luonnollisesti erilaisiin ryhmiin eli kategorioihin sen tehtävän mukaan, mikä niillä lauseen rakenteessa on. Samaa kategoriaan kuuluvilla sanoilla luonnollisesti on samanlainen tehtävä eli merkitys lauseen rakenteessa. Sen vuoksi näitä kategorioita voidaan nimittää merkitys- eli semanttiseksi tai myös syntaktiseksi kategorioiksi.¹ Kahden sanan sanotaan kuuluvan samaan semanttiseen kategoriaan, jos on olemassa lause, johon toinen kuuluu, ja jos mikään lause ei menetä lauseenominaisuuttaan, kun tämä toinen sana korvataan toisella. Edellä mainitussa esimerkissä *Tässä on pieni täplä*. sanat *täplä*, *itikka* ja *puute* kuuluvat tämän määritelmän mukaisesti samaan semanttiseen kategoriaan.

Nyt herää ehkä kysymys, mikä on sanaluokkien ja semanttisten kategoriain keskinäinen suhde. Ahlman huomauttaa mainitun artikkelin eräässä kohdassa, että »substantiivikategoria on pohjaltaan syntaktinen kategoria; substantiivit ovat sanoja, jotka tietyillä edellytyksillä ovat substituotavissa kontekstiin toistensa tilalle niin, että 'syntaktinen mielekkyys'

¹ Tätä kohtaa olen laajemmin käsitellyt artikkelissani »Lauseopin periaatteita» Ajatus XII, s. 229 ja seurr. Ks. myös siinä mainittua kirjallisuutta. Käsite *semanttinen* eli *merkityskategoria* on peräisin logiikasta ja on siellä Stanislaw LEŚNIEWSKIN luoma. Siinä on kysymys merkkien ominaisuuksista, ja se vastaa siten kieli-

säilyy».¹ Lähellä on nyt ajatus, että sama koskisi kaikkia sanaluokkia. Jos tarkastelemme asiaa äsken esitetyn määritelmän valossa, huomataan helposti, että ne täyttävät kyllä määritelmän asettamat edellytykset.

Mutta nyt herää ehkä lukijoissani epäilyksiä. Onhan sanoja, jotka kuuluvat useaan sanaluokkaan, kuten esim. sana *ennen*. Se on adverbi lauseessa *Ennen oli aivan toisin.*, mutta prepositio lauseessa *Saavuvin sinne ennen häntä.* Tähän on huomautettava, että tässä tapauksessa kaikki riippuu siitä, mitä tarkoitamme käsitteellä *sana*. Jos lausekokonaisuuksien ja sanojen niissä omaamien funktioiden mukaan määrittelemme käsitteen *sana*, saamme esimerkiksi nähden sen tuloksen, että molemmissa lauseissa on eri sana kysymyksessä. Silloin saman sanan on mahdotonta kuulua samalla kertaa useampaan sanaluokkaan. — Pronomineihin nähden voi myös herätä kysymyksiä. Nehän esiintyvät joko samassa lauseasemassa kuin substantiivit tai samassa kuin adjektiivit. Kuitenkaan niiden lauseopillinen tehtävä ei ole sama kuin substantiivin tai adjektiivin. Voi tässä viitata vain esim. siihen tosiasiaan, että lauseasemaan, jossa substantiivilla on esim. adektiiviattribuutti, pronominia ei voi sen sijaan sijoittaa.

Perinnäinen sanaluokkajako tunnustetaan tieteen piirissä epäjohdonmukaiseksi ja vanhentuneeksi. Sen jakoperusteena on tunnetusti ollut kolme eri seikkaa, mikä todella on loogilliselta kannalta arveluttavaa, nimittäin syntaktinen funktio, taivutus ja merkitys. Mutta sanaluokat ovat pelastettavissa, niiden ainoa oikea jakoperuste on syntaktinen funktio. Ne ovat semanttisia eli syntaktisia kategorioita. Tällä perusteella nämä käsitteet ovat täysin selvitetävissä. Sanaluokkien ja semanttisten kategoriain välillä vallitsee sellainen suhde, että jokainen sanaluokka on eräs semanttinen kategoria, mutta päinvastoin jokaista semanttista kategoriaa ei vastaa jokin sanaluokka. Semanttisia kategorioita on paljon enemmän.

Mitä sitten ovat lauseenjäsenet? Logiikan uusi kehitysvaihe on saattanut meille] eräässä mielessä täysin selväksi, mitä lause on. Klassilinen logiikka tuntee vain ns. subjekti-predikaatti-kaavan. Sama kaava

---

tieteessä tunnettua *syntaktisen kategorian* käsitettä, jota kuitenkin ei ole niin pitkälle kehitelty kuin edellistä. Näin ollen olen rojhennut panna yhtäläisyysmerkin molempien välille. Jos vielä tarvitsisimme nimeä tarkoitettujen oloseikkojen muodostamille kategorioille, olisi sitä varten keksittävä silloin jokin uusi nimi. — Sen sijaan psykologiselle merkitysten kategorialle tuskin tarvitsemme eri nimeä, sillä kaikki se kielen »sisäinen puoli», joka koskee sanojen, tai yleensä ilmausten, keskinäisiä suhteita, voidaan ilmaista syntaktisten kategoriain avulla.

¹ Vir. 1938, s. 285.

kuvastuu vielä usein kielioppiemme systeemissä: lauseen pääjäsenet ovat subjekti ja predikaatti. Muut lauseenjäsenet ovat alisteisessa asemassa, määräyksiä näille. Nykyaikainen logiikka sen sijaan opettaa, että lause omistaa jonkin ominaisuuden jollekin oliolle tai asettaa kaksi tai useampaa oliota johonkin tiettyyn suhteeseen keskenään. Lause on siten yleistä muotoa $A(a_1, a_2, a_3, \dots, a_n)$. Täten meillä on eräässä suhteessa yleiskatseaus kaikkiin mahdollisiin lauseisiin ja yhtenäinen, yksinkertainen symbolinen merkintätapa niiden ilmaisemiseksi. Merkkiä A kutsutaan predikaatiksi ja merkkejä a_1, a_2 jne. kutsutaan sen argumenteiksi. Lause $A(a)$ voidaan tulkita suomeksi lauseella esim. *Varpunen on lintu*. Siinä esiintyvää predikaattia A kutsutaan yksipaikkaiseksi. Lause $A(a_1, a_2)$ taas voidaan kääntää asuun *A on suurempi kuin b*. Tämän lauseen predikaattia A kutsutaan kaksipaikkaiseksi. Juuri esitetty koskee myös luonnollista kieltä, kuten suomeakin. Sillä logiikan ja matematiikan systeemejä luotaessa on alunperin lähdetty luonnollisesta kielestä. Ja nämä pitkälle kehitetyt järjestelmät ovat oikeastaan luonnollisen kielen eräiden osien puhtaaksi viljeltyjä kehittälyitä. On siis luonnollista, että lauseiden yleinen luonne on sama myös luonnollisessa kielessä. Siinäkin kutsutaan sitä sanaa, joka ilmaisee itse ominaisuuden, vast. suhteen, predikaatiksi. Mutta luonnollisessa kielessä predikaatti ei samalla karakterisoi sitä semanttista kategoriaa, joka on sen edustaman funktion kannattajana, vaan verbi, joka on silloinkin loogillisen funktionsa kannattaja, kun se esiintyy toisessa lauseasemassa kuin predikaattina, esim. *Minun onnistui saada hyvä saalis*. Tässä lauseessa verbi *saada* on yhtä hyvin kahden olion välisen suhteen ilmaisija kuin lauseessa *Minä sain hyvän saaliin*. Näin ollen on luonnollisen kielen kannalta predikaatti vain lauseaseman nimi.

Subjekti on predikaatin ensimmäisen argumentin asema, esim. *Lintu lentää*. (mutta myös ns. datiiivi-genetiivi edustaa samaa predikaatin ensimmäisen argumentin asemaa, esim. *Anna linnun lentää*.) — Objekti edustaa predikaatin toisen argumentin asemaa, esim. *Poika joi maidon*. — Adverbiaali sen sijaan ei edusta predikaatin argumenttia. Sillä esim. lauseessa *Kaapissa on maitoa*, adverbiaali *kaapissa* ei voi olla intransitiivisen (eli yksipaikkaisen) predikaatin *on* argumentti, koska subjekti *maitoa* on sen *a i n o a* argumentti. Adverbiaalin luonnetta ei tässä yhteydessä voida lähemmin pohtia, koska se ottaisi liian paljon aikaa. — Sanottu koskee myös apposiitiota.

Näiden periaatteiden mukaisesti aion nyt tarkastella jaollisten sanojen osuutta suomen lauseopin systeemissä.

Subjektin vaihtelun on melko tyhjentävästi, kuten sanottu, selittänyt

Airila mainitussa artikkelissaan. Subjekti vaihtelee ylimalkaan, ts. subjekti voi ylimalkaan esiintyä partiaalisena vain silloin, kun verbi on eksistentiaalinen. Eksistentiaalinen on sellainen verbi, joka merkitsee jotakin olemassaoloa (olemaan tulemista, olemasta lakkaamista, olon muutosta).

Subjektina oleva substantiivi on tällöin jaollinen. Jaollisella ymmärretään sellaista substantiivivia, joka merkitsee sellaista oliota, joka ei jakaudu selvästi toisistaan erottuviin yksilöihin eli kappaleisiin, vaan on kokonaisuudessaan samanlaista ainetta, joka on mielivaltaisesti jaettavissa osiin. Esim. *vesi, maito, hiekka, metsä, laivasto, aihe, syy, rakkaus* jne. Muita substantiiveja nimitämme jaottomiksi. Ne esiintyvät säännöllisesti totaalisina. Sellaisia ovat esim. *poika, kirja, talo, nappi, kukka* jne.

Toinen lauseasema, jossa tällaista vaihtelua voimme todeta, on objekti. Sellaisen lauseen predikaatti, jossa esiintyy objekti, on luonnollisesti transitiivinen. Objektin totaalisen ja partiaalisen muodon vaihtelu noudattaa, kuten tunnettua, lyhyesti sanoen seuraavia sääntöjä. Kielteisen lauseen objekti on aina partiaalinen. Muulta osaltaan sääntö sisältää kaksi kohtaa. Ensiksikin predikaatin laatu kuvastuu objektin muodosta siten, että objekti on totaalinen, kun verbi on perfektiivinen, ja partiaalinen, kun verbi on imperfektiivinen. Esim. *Talon omisti muuan sekataravakauppias. Vielä siihenkin keinot keksitään. Teiret kynittiin miehissä. — He karttoivat toisiaan. Ilves vaanii puusta ohitsekiitävää peuraa. Hän kohotti hie-man päättään.*¹

Toiseksi voimme partiaalista objektia tavata, milloin tämän säännön mukaan sen pitäisi olla totaalinen. esim. *Ostin leipää ja maitoa.* Vaihtelun esiintymisen ehtona on, että objektina on jaollinen sana. Muita esimerkkejä: *Nykyisen hallituksen taholta on yliopisto tähän asti saanut osakseen suopeutta.* Suomalainen Suomi 1938, 119. . . ja sen soljuva piirustus ja profiiliviivan kuvaamaton hienous tuottivat puhdasta esteettistä iloa. Sama 1938, 138. *Samuel . . . kaataa pataan vettä ja asettaa sen tulelle.* Pekkanen, Tehtaan varjossa⁴, 21. *Äiti keitti paahdetusta ohrasta kahvia, he joivat sitä yhdessä äänettöminä,* Sama, 24. *Rakennukset ja puut luovat suuria, mustia varjoja . . .* Sama, 9. *Annettakoon Kompalle varoja kokeilunsa jatkamiseen ja ennen kaikkea annettakoon hänelle apulaisia ja oppilaita, jotka voivat mestarin työtä jatkaa!* Suomalainen Suomi 1938, 116—117.

Niinkuin esimerkeistä näemme, tässä esiintyvä objektin partiaalisuus on samanlainen kuin subjektissa tavattava.

¹ Ks. »Lauseoppi uuden logiikan valossa» Vir. 1941, s. 204 ja seur., jossa kohtaa on yksityiskohtaisemmin käsitelty.

On vielä kolmas lauseasema, jossa voimme todeta samanlaista partiaalisuutta. Se on partitivus absolutus, joka esiintyy nominativus absolutuksen rinnalla. Esimerkkejä: *Mies kulki verta kasvoissa. Lapsen juoksivat kotiin puolukoita kannuissaan.* Tämän partiaalisen muodon esiintymisellä ei ole mitään erityisiä rajoituksia: substantiivi voi olla partitiivissa aina, milloin se vain on jaollinen.

Näin olemme käsitelleet kaikki tapaukset, joissa jaollisen substantiivin partiaalista muotoa totaalisen rinnalla voimme todeta. Sen näemme esiintyvän kaikissa niissä lauseasemissa, missä se vain on mahdollista. Sama formaalinen piirre käy siis niin sanoakseni lävitse kaikki mahdolliset tapaukset.

Toiseksi huomaamme, että vaihteluilla kuitenkin on eräissä tapauksissa huomattaviakin rajoituksia. Subjektin näemme partiaalisena vain, milloin predikaattina on intransitiivinen eksistentiaalinen verbi, ja objektin samalla tavoin partiaalisena vain, milloin predikaattina on perfektiiivinen verbi ja objekti siten muuten aina totaalinen. Nyt olisi koettava tehdä itsellemme selväksi syy näihin rajoituksiin.

Mitä subjektiin ensiksikin tulee, muistamme, että logiikan opetuksen mukaan lause omistaa jonkin ominaisuuden jollekin oliolle tai asettaa kaksi tai useampia olioita johonkin tiettyyn suhteeseen keskenään. Tässä suhteessa, predikaattien yleiseen luonteeseen nähden lauseilla *Lintu laulaa.* ja *A(a)* ei ole eroa. Molemmat sisältävät sen, että jollekin oliolle omistetaan eräs ominaisuus, joskin tämä on käsitetty varsin väljässä mielessä. Molempien predikaatti on siten senlaatuinen, että se merkityksessään edellyttää sen olion olemassaoloa, jota subjekti tarkoittaa. Ts. subjektin tarkoittaman olion olemassaolo sisältyy verbin merkitykseen. Siksi tällainen subjekti aina on määrätty ja subjektina oleva substantiivi aina on totaalinen. Sen sijaan sellaiset verbit, jotka ovat eksistentiaalisia, kuten *on, kasvaa, tulee, kuolee* jne., eivät itsessään, merkityksessään edellytä subjektin tarkoittaman olion olemassaoloa, vaan ilmoittavat vasta sen olemassaolevaksi.¹ Näin ollen subjekti ei ole määrätty, joten se voi olla myös partiaalinen, jos subjektina on jaollinen sana.

Mitä taas objektiin tulee, on tosin aivan luonnollista, että jaollisen substantiivin vaihtelua objektina voimme todeta vain perfektiiivisillä verbeillä, koska imperfektiivisen verbin objekti jo itsessään on partiaalinen. Mutta sen valossa, mitä juuri sanottiin lauseiden luonteesta subjek-

¹ Huomattava on, että verbi on eksistentiaalinen lauseissa *Ihmisiä kuolee. Puutarhassa kasvaa kukkia.* jne., mutta ei lauseissa *Sokrates kuoli. Kukat kasvavat (kauniisti) puutarhassa.* jne.

tin vaihtelun rajoitusta pohdittaessa, että nimittäin muunlainen predikaatti kuin eksistentiaalinen edellyttää argumenttinsa tarkoittaman olion olemassaoloa, odottaisi, että sen mukaisesti objektissa tällaista vaihtelua ei ollenkaan esiintyisi. Näin ei siis kuitenkaan ole asian laita. Mistä se sitten johtuu?

Ajattelemme lausetta *Poika joi maidon*. Sen vastine symbolisen logiikan kielellä, $A(a, b)$, ei vastaa sitä täysin. Jälkimmäinen on tulkittava luonnolliselle kielelle esim. seuraavasti: *A on suurempi kuin b*. Esitetty suhde $a:n$ ja $b:n$ välillä on pysyväinen, niin sanoakseni aikaan nähden yleinen. Sen sijaan suhde *pojan* ja *maidon* välillä ei ole samassa mielessä pysyväinen, vaan aikaan nähden niin sanoakseni yksityinen: vain tiettyyn ajankohtaan nähden vallitsee lause: *Poika joi maidon*. Sanomme tätä luonnollisen kielen predikaatin ominaisuutta vaikkapa toiminnallisuudeksi. Koska predikaatti on toiminnallinen, on mielekästä kysyä, milloin poika joi maidon. Mutta yleensä ei ole mahdollista samassa mielessä kysyä, milloin a on suurempi kuin b . Toisin sanoen toiminnallisuuden ominaisuus tekee mahdolliseksi sen, että verbeillä on aikamuodot. Sama ominaisuus tekee muuten ylimalkaan kaiken objektin vaihtelunkin mahdolliseksi. Verbi on kuten sanottu toiminnallinen, vastaava substantiivi taas on yleinen. Jos nyt vertaamme lausetta *Poika joi maidon* vastaavaan substantiiviseen ilmaukseen *maidon juominen*, huomaamme, että tämä substantiivinen ilmaus vastaa myös lausetta *Poika joi maitoa*. Vastaavasti sekä lausetta *Isä veistää kirvesvartta*, että *Isä veistää kirvesvarren*, vastaa substantiivinen ilmaus *kirvesvarren veistäminen*. Näistä näemme selvästi, että verbin toiminnallisuus — mitä se loogillisessa analyysissä lopulta sitten osoittautuu olevankin — on se ominaisuus, johon perustuen objektissa ylimalkaan on mahdollista totaalisen ja osittaisen vaihtelun.

Jaollisten substantiivien erikoisluonteesta seuraa vielä eräs tärkeä syntaktinen ominaisuus. Jaolliseen substantiiviin ei välittömästi voi liittyä lukusanaa, niinkuin jaottomiin. Emmehän voi sanoa *kaksi hiekkaa*, *kaksi sumua* jne. Ravintolassa voi kyllä kuulla *kolme maitoa*, *kaksi puuroa*, *viisi kahvia*, mutta sanat *maito*, *puuro* ja *kahvi* ovat tässä jaottomia tarkoittaen tiettyä määrää, esim. samaa kuin *kolme lasia maitoa*, *kaksi annosta puuroa* jne.

Niinkuin edellä on esitetty, subjektina tai objektina oleva jaollinen substantiivi voi olla partitiivimuodossa, kun tietyt ehdot on täytetty. Partitiivimuotoa on tässä tapauksessa pidettävä perusmuotona, koska jaollinen substantiivi luonnostaan tällöin on siinä muodossa. On kysy-

mys määräämättömästä osasta tarkoitettua oliolajia. Esim. *Ostin leipää ja maitoa*. Kun partiaalisen muodon sijalla esiintyy jokin toinen, s.o. jokin määrätty muoto, on tullut jotakin lisäksi. On kaksi mahdollisuutta: asianomaisen aineen määrä on tullut puheyhteyden kautta määrättyksi. On kysymys jostain tietystä, ennen puheenaolleesta erästä. Tällöin esiintyy yksinkertaisesti vastaava totaalinen muoto. Esimerkkejä: *Kaikkiällä kaupungissa oli suru ja nälkä*. Pekkanen, *Tehtaan varjossa*⁴, 7. ... *kaikilla oli huonot vaatteet ja ahtaat asunnot*. Sama 28. *Meillähän siellä on halmeet ja saunat*. Ivalo, *Kuningas Suomessa* 267. *Taas rakennettiin tuvat ja saunat* . . . Aho, Panu⁴, 12.

Toinen tapa on se, että määrä ilmoitetaan erikoisella ilmauksella. Esim. lauseessa *Hän oli lukenut joukon kirjoja*, on objektina *joukon kirjoja*. Ilmauksen pääsana *joukon* ilmoittaa määrän, voimme nimittää sitä siksi määräosaksi. Ilmaus *kirjoja* on sen partitiiviattribuutti ilmoittaen laadun, se on siis laatuosa. Kuten jo sanottu, lukusana ei voi tässä esiintyä määräosana, mikä johtuu jaollisten substantiivien luonteesta. Muita esimerkkejä siitä, kuinka määrä osoitetaan erityisellä ilmauksella: . . . *hänellä oli usein pieni nokare lihaakin leipäpalasten välissä*. Pekkanen, *Tehtaan varjossa*⁴, 37. . . *hänen elämässään oli melkoinen annos tragediaa*. Suomalainen Suomi 1938, 144. *Ja tuskin voinee ajatella, että näinkin huomattava määrä eläimennimiä polveutuisi tuosta vanhasta kantakielestä asti*, Suomen suku I, 123 (Setälä). *Matalatasoisen älyn vastakohtana on pieni määrä toisen äärimmäisyyden edustajia: neroja*. Sormunen, *Selvyyttä kohti* II, 36.

Esimerkeistä näemme, että määräosana aina on jaoton substantiivi.

Mutta myös lukusanan ja jaottoman substantiivin liitto noudattaa samaa rakennetta. Lukusana on nominatiivimuodossa, ja substantiivi on sen partitiivi-attribuutti, esim. *kolme rouvaa, kaksi asuntokomiteaa, viisi kirjaa* jne.

Jos sitten lukusanalla haluaisimme määrätä jaollista substantiivia, esim. *maito*, niin kuten sanottu se ei käy välittömästi. Tärvitsemme ayuksi jaottoman substantiivin, joka toimii *m i t t a n a*, esim. *kaksi l a s i a maitoa* tai *kaksi l i t r a a maitoa*. Muita esimerkkejä: *Pojalla on 20 markkaa rahaa*. *Vesitynnyrissä on 4 hl 55 l vettä* . . . *Ulkomailta tilattiin 1,500 kg omenia*. *Jos myllyssä on 3 kiviä, niin voidaan 4 päivässä jauhattaa 20 hl viljaa*.

Kvantiteettia ilmaistaan siis suomen kielessä puheenaolleissa lauseissa rakenteella, jossa määräosa on nominatiivissa pääsanana ja laatuosa sen partitiiviattribuuttina. Sääntö pitää yleisesti paikkansa, siis kun on kysymyksessä lukusana ynnä jaoton substantiivi: *kaksi kirjaa*, kun on kysymyksessä jaoton substantiivi + jaollinen: *lasi vettä*, kun on kysymyk-

sessä eri lukuyksiköt, esim. *kaksikymmentä, kolmesataa, viisituhatta, tuhatyhdeksänsataa neljäkymmentä*. Vieläpä: *kaksitoista* (nim. *kymmentä*), *viisi-kolmatta* (nim. *kymmentä*).

Tässä tulemme kohtaan, jossa käytännöllinen syy vaatisi sopivien symbolien käytäntöön ottoa, vaikka periaatteelliset syyt eivät sitä vaadikaan. Systeemin rakenteen täydellinen selvitys alkaa käydä työlääksi tavallisin kielellisin keinoin. Lukusanoihin ja yleensä kvantitatiivisiin ilmauksiin nähden herää monta kysymystä. Mutta niihin on työlästä etsiä vastausta ilman teknillisesti tavallisia kielen keinoja paljon helpompien symbolien käytäntöön ottoa. Suhde on melkein sama, kuin jos yrittäisimme selvittää algebrallisia tehtäviä lukumerkein *yksi, kaksi, kolme* jne. Tässä en kuitenkaan turvaudu symboleihin ja siksi jätän nämä kvantitatiiviset ilmaukset vain näiden ylimalkaisten viittausten varaan. Onhan edellä esitetystäkin käynyt ilmi ainakin se, että jaollisilla ja jaottomilla substantiiveilla on näissä ilmauksissa erilainen funktio.

Jaolliset substantiivit näyttävät edelleen omaa erikoista osaansa lauseessa, jossa verbi on »predikaatintäytteen yhteydessä», esim. *Omena on makeaa.*, niin sanoakseni predikaatiivisessa lauseessa (lausetyyppissä). Sen käsittely veisi kuitenkin liian pitkälle, lisäksi siinä tarvittaisiin formaalista aparaattia, jota tässä muuten ei ole käytetty.

Jaollisten ja jaottomien substantiivien vastakohtaisuus näkyy kuvastuvan muidenkin kielten lauseopin systeemeissä, jaollisia on niissä nimetty vain milloin milläkin tavalla. Jaolliset ilmenevät muun muassa ruotsissa ja saksassa siten, että sellainen substantiivi esiintyy ilman artikkelia.

Ruotsissa käytetään epämääräistä muotoa ilman artikkelia mm. 1) abstraktisubstantiiveista ja ainesanoista kun niitä käytetään yleisessä tai epämääräisessä merkityksessä. Esim. *Giv mig bröd och smör*. Anna minulle leipää ja voita. *Kall luft strömmade in genom fönstret*. Kylmä ilma virtasi sisään ikkunasta. 2) monikossa olevista konkreettisubstantiiveista viittaamassa koko kyseessäolevaan sukuun tai lajiin. Esim. *Hundar tycka sällan om kattor*. Koirat pitävät harvoin kissoista. (Y. M. Biese, Ruotsin kielioppi.) Niinkuin esitetystäkin esimerkeistä näemme, ei artikkelittoman substantiivin esiintymisellä ole muita rajoituksia kuin se, että substantiivi tällöin on jaollinen sana.

Saksassa ei käytetä artikkelia mm. ainetta merkitsevän substantiivin edessä, kun on kysymys aineesta ylipäänsä. Esim. *Die Frau gab den Armen Brot und Fisch*. Rouva antoi köyhille leipää ja kalaa. Ja koska epämääräisellä artikkelilla ei ole pluraalia, jää substantiivi usein artikkelitto-

maksi. Esim. *Grosse Scharen von Soldaten zogen durch das Land*. Suuria sotilasjoukkoja kulki läpi maan. *Der Donner rollt und Blitze durchkreuzen die Luft*. Ukkonen jyrisee ja salamoita sinkoilee läpi ilman. (Lindelöf-Öhquist, Saksan kielioppi.) Voimme todeta tässäkin saman, mitä ruotsiin nähden esitimme: Ainoa rajoitus on, että sana on jaollinen.

Ranskan kielen rakenne muistuttaa tässä suhteessa ehkä eniten suomea. Siinä nimittäin käytetään osakäsitettä ilmaisemaan *de* prepositiota kokonaisuussanan edessä, jolloin itse kokonaisuussana usein vielä on määrävällä artikkelilla varustettuna. Esim. *Nous mangeons de la viande*. Syömmme lihaa. *Vous avez déjà des fruits murs!* Teillä on jo kypsiä hedelmiä (Streng-Östberg, Ranskan kielioppi.)

Rohkenen nyt luonnosmaisesti tehdä pienen vertailun näiden kesken. Ruotsissa ja saksassa näyttää jaollinen sana jäävän ilman artikkelia, ranskassa sekin saa artikkelin, vieläpä määrävän artikkelin. Mistä johtuu tämä ero? Ilmaus näyttää ranskassa olevan kaksijäseninen: osa ja kokonaisuus on erikseen ilmaistu, edellistä edustaa prepositio *de* ja jälkimmäistä itse substantiivi. Kun substantiivi siten tarkoittaa aineen jne. kokonaisuutta, on varsin luonnollista, että se saa määrävän artikkelin (*de la viande*). Sen sijaan ruotsin ja saksan vastaava ilmaus osoittaa osakokonaisuuden jäsentymättömänä ykseytenä. Siksi on luonnollista artikkelin puuttuminen: *Er gab mir Brot und Milch*. Suomessa ilmaus on myös kaksijäseninen kuten ranskassa. Kokonaisuutta edustaa substantiivi itse ja osaa sen sijapäätte: *Ostin leipää ja maitoa*. Kaikissa tähän asti löytämisiä ranskan esimerkeissä ilmaus tyyppiä *de la viande* on esiintynyt objektina. Jos se todella ei voi subjektina esiintyä tai jos siinä on jotain rajoituksia, tarjoutuisivat suomen suhteet hakematta vertauskohdaksi.¹

Kaikella edelläolevalla olen tahtonut esittää seuraavaa. *Luonnollisen kielen lauseoppi on sen kielen logiikkaa*. Toiseksi: *substantiivit*, kuten kaikkikin sanaluokat, ovat tämän loogillisen systeemin *semanttisia eli syntaktisia kategorioita*. Kolmanneksi: *substantiivit jakautuvat kahteen suureen kategoriaan*, joilla molemmilla on erilainen syntaktinen funktio. J a o t t o -

¹ Korrehtuurillisä. Ranskan kielen rakenne näyttää todella tässä suhteessa suuresti muistuttavan suomen rakennetta. Subjektina ilmaus tyyppiä *de la viande* näyttää mieluummin esiintyvän vain olemassaoloa tarkoittavan verbin yhteydessä. *Il y a de la viande. Il se trouve de la viande*. 'on lihaa'. Mutta ilmauksen objektina esiintymiseen nähden on rajoituksia. Sanotaan kyllä *Je bois du vin*. 'juon viiniä', mutta sen sijaan vain *J'aime le vin*. 'pidän viinistä' (vrt. rakastan viiniä). Suomen kielen systeemissä tämä rajoitus ei voi tulla näkyviinkään, koskapa tämän tyyppinen verbi imperfektiivisenä saa aina osittaisen objektin.

m a t voivat välittömästi liittyä lukusanoihin: *kaksi kirjaa*. J a o l l i s e t voivat vain jaottoman välityksellä liittyä niihin: *kaksi lasia maitoa*. Jaolliset voivat suomessa eräissä lauseasemissa esiintyä partiaalisina, nim. subjektina, milloin predikaattina on eksistentiaalinen verbi, edelleen objektina sekä partitivus absolutuksessa.

Paavo Siro.

Les substantifs partitifs et impartitifs. (P. 276.)

PAAVO SIRO.

L'article traite d'une spécialité de la langue finnoise qui se base sur une dualité fonctionnelle chez les substantifs, une dualité qui semble se retrouver aussi, dans le système des autres langues, dans une forme correspondant au caractère de chacune. L'auteur se range à l'opinion de ceux qui distinguent nettement la langue de la parole et prétend en outre que la syntaxe de la langue naturelle constitue sa logique et peut, par conséquent, être traitée d'une manière aussi formaliste que la logique moderne. Il fait une distinction entre la langue dont on parle ou la langue-objet et la langue dans laquelle on parle, la langue syntaxique.

Dans la langue finnoise on peut trouver, chez les substantifs, une telle dualité que les uns désignent une notion exprimant un nombre de pièces ou d'individus plus ou moins analogues, les autres une notion envisagée comme une «matière» homogène, divisible arbitrairement en parties qui conservent toujours la nature de la quantité totale. Ceux-ci sont appelés substantifs partitifs, par ex. *vesi* (l'eau), *maito* (le lait), *sumu* (le brouillard), *laivasto* (la flotte), *metsä* (la forêt), *pojat* (les garçons, les fils), *kirjat* (les livres) etc. Ceux-là s'appellent impartitifs, par ex. *kirja* (le livre), *kynä* (la plume), *poika* (le garçon, le fils), *talo* (la maison), *kaupunki* (la ville) etc.

Un mot partitif se trouve donc, par sa nature même, au cas partitif dans les fonctions syntaxiques qui ne sont pas déterminées. Tel est par ex. le sujet d'un verbe signifiant l'existence comme *Puutarhassa kasvaa kukkia* (Dans le jardin il y a des fleurs). Une telle fonction est encore l'objet d'un verbe perfectif, par ex. *Ostin leipää ja maitoa* (J'achetais du pain et du lait) et le partitif absolu, par ex. *Mies astui sisään verta kasvoissa* L'homme entra du sang au visage).

Nous voyons que l'emploi du sujet au partitif a une restriction: le verbe doit signifier l'existence. Quelle en est la raison? Comme la logique moderne nous a montré la phrase de la logique et même, en général, la phrase de la langue naturelle suppose, par sa signification, l'existence de l'être que désigne le sujet, ou, pour dire la même chose dans la langue formaliste, le prédicat suppose déjà l'existence du sujet, en général l'existence de sa raison d'être. Ainsi la fonction syntaxique du sujet est en général si déterminée que le substantif qui le remplit a toujours la forme totale (nominatif). Mais dans la langue finnoise nous trouvons des verbes d'une nature différente, par ex. *on* (il y a), *kasvaa* (il croit), *tulee* (il vient, impers.), *kuolee* (il meurt, impers.) etc. Ces verbes expriment l'existence de quelque chose. A cause de cela ils peuvent avoir un sujet partiel (au partitif).

On pourrait ainsi s'attendre à ce que l'objet soit toujours exprimé par la forme totale (nominatif ou génitif). En effet, l'existence de l'objet partiel a besoin d'une explication spéciale. Elle résulte de la nature spéciale du verbe de la langue naturelle, appelée ici fonctionnalisme. Cela veut dire que par ex. la relation entre le sujet et l'objet exprimée par les verbes transitifs n'a pas un caractère universel d'une durée indéterminée, elle n'est pas générale mais limitée. Cela rend possible l'existence des temps du verbe, ainsi que la dualité de l'objet du finnois en général.

Si dans les fonctions syntaxiques en question le sujet a été déterminé par le contexte le substantif peut avoir la forme totale (nominatif). Une autre possibilité est que la quantité soit exprimée par un mot spécial. Il est à remarquer qu'un substantif partitif ne peut être relié, en raison de sa nature même, immédiatement à un nombre. Cela est possible pour un substantif impartitif, par ex. *kaksi lasia* (deux verres). Un nombre peut pourtant s'appliquer aussi à un substantif partitif, par l'intermédiaire d'un impartitif ayant la fonction de mesure, par ex. *kaksi lasia maitoa* (deux verres du lait).